

me mee dat van 't Sant die zomervogeltjes ook zoo laat ziet; misschien ligt 't dan toch niet aan tijdsgebrek, dat ik ze laat zag, maar zijn ze werkelijk laat gekomen. Laat een ander hier maar eens bijspringen. Er zijn toch wel meer waarnemers!

Hier volgen de gegevens van den heer Drijver:

„De vroege trek had een vrij regelmatig verloop, omdat ganzen, eenden, kieviten enz., de koude vrij goed kunnen doorstaan. De terugkeer van grutto's en tureluurs ondervond al even min eenige vertraging van beteekenis; begin April zijn ze in elken polder. Lepelaars kwamen zelfs vroeg, 3 stuks eind Februari. Kluten half Maart al veel. 't Gevoeligst zijn de kleinere vogels, alleen de kwikstaarten hebben er voor gezorgd op den gewonen tijd aanwezig te zijn (11 Maart).

Tjiftjaf 10 April (*mijne 11, van 't Sant 14 April*); Tapuit 11 April (*na mij*) fitis 19, gekraagde roodstaart 19 April (*bij mij de fitis 15 April en de roodstaart misschien 7, in ieder geval 15 April*), boerenzwaluw 21 April.

Ik ben nog niet klaar:

Van 't Sant zijn koperwieken overwinterden dezen winter niet; dit is interessant. Bij de boerderij „Puik en duin”, de boerderij waarover ik 't in dit opstel aldoor heb, komt op verschillende plaatsen welwater 't duin uit, er staat daar aardig hout onderlangs en daardoor vormt dit deel een schitterend punt voor waarnemingen. Ik zit er vaak. Vorige jaren nu overwinterden de koperwieken en kramsvogels daar nooit; in den herfst trokken ze door en in 't voorjaar als ze terugkwamen, maar overwinteren deden ze niet. Wel in Leiden, Oegstgeest, enz., waar ze geregeld waren te vinden, misschien omdat 't daar boschrijker is of meer voedsel te vinden. Dit jaar echter trokken ze zich met de vorst uit Leiden terug en verschenen bij Dobbe, waar ze den heelen winter bleven. Je zoudt haast de gevolgtrekking gaan maken dat 't Leidenaars zouden zijn, maar daar geloof ik toch niets van.

Natuurlijk kwamen ze vooral op 't welwater af, dat zelfs met de strengste kou openbleef. Daardoor hielden ook de watersnippen 't uit.

Noordwijk aan Zee.

JAN VERWEY.

DE GROOTE JAGER.

(*Stercorarius skua.*)

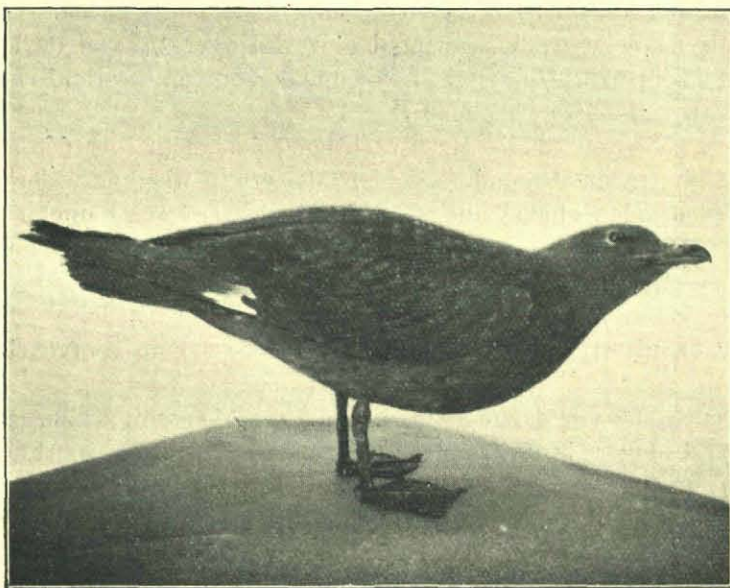
EN hevige Z. W. of N. W. storm, die een beetje lang aanhoudt, levert voor den vogelverzamelaar soms aardige verrassingen op. Dat heb ik zelf meermalen ondervonden. Vroeger had ik er dikwijls een flinke reis voor over, om na zoo'n orkaan het zeestrand over een grooten afstand af te wandelen, ten einde te zien wat de golven in dooden of uitgeputten toestand op het droge hadden geworpen. Alken, zee-koeten, bruine en zwarte zeeëenden en stormmeeuwen behooren altijd tot de

heel gewone slachtoffers, meermalen ook vond ik er Jan van Genten en drieteenige meeuwen, een enkelen keer zelfs trof ik er den papegaaiduiker en de kleine alk aan.

Niet alleen langs den zee-kant, maar ook ver landwaarts in worden de zeevogels dikwijls in totaal afgematten toestand gedreven.

Alleen uit de laatste jaren herinner ik me o. m.: een roodkeelduiker uit de naaste omgeving van Nijmegen, een noordsche stormvogel van de Mookerheide, een kleine mantelmeeuw uit de buurt van Apeldoorn en een gekuifde aalscholver van de Schaarsbergerheide.

Dit jaar had de Ned. Heide-Maatschappij een bijzonder buitenkansje. Na het onstuimige weer in de eerste week van October, ontving ik ter prepareering voor

De Groote Jager (*Stercorarius skua*).

het museum te Arnhem een prachtexemplaar van den grooten Jager, een oud ♂, buitgemaakt op den achtsten van die maand te Giethoorn (Ov.). Voor zoover mij bekend, is dit op het oogenblik een van de zeer weinige exemplaren, die zich in een Nederlandsche collectie in opgezetten staat bevinden.

Snouckaert schrijft dienaangaande in zijn „Avifauna Neerlandica“: „Het schijnt, dat recht weinig exemplaren ooit buitgemaakt zijn, want noch in de collectie van het Rijksmuseum, noch in die van Artis, van Crommelin of van mij bevindt zich een inlandsch exemplaar. Het Rijksmuseum bezit alleen het skelet van een ♀ van 25 Oct. 1856 met de vage aanduiding: Cotes de Hollande. En overigens herinner ik mij jaren geleden eens een levend (inlandsch?) voorwerp in Artis te hebben gezien.

Albarda teekende in zijn Naamlijst van Friesche Vogels (1884) aan: twee stuks in den winter van 1855—56 in Z.-Holland gevangen, maar het is mij niet mogen gelukken, te ontdekken waar die vogels zijn gebleven."

Nu meen ik te weten, dat sinds de uitgave van bovengenoemde lijst het Leidsch museum toch ook in het bezit is gekomen van een of meer specimina.

Het voorwerp, dat mij toegestuurd werd en waarvan ik ter illustratie bijgaande photo geef, was geheel uitgeput gevangen op een uitgeveenden plas in de nabijheid van Giethoorn. Het dier was totaal vermagerd.

De maten zijn de volgende: Snavelpunt tot staart 55 cM.; schouder tot punt slagpen (vleugellengte) 41 cM.; lengte snavel van punt tot voorhoofdsbevedering 5 cM. Hoofdkleur op de bovendeelen donkerbruin met roestkleurige vlekken, onder egaal-bruin; snavel en zwempooten geheel zwart.

De groote slagpenen zijn van af den wortel over $\frac{1}{3}$ van de lengte wit, de drie buitenste zelfs over $\frac{2}{3}$, hetgeen in samengevouwen toestand van den vleugel den indruk van een witte vlek geeft.

De Jagers behooren tot de Meeuwachtigen, doch zijn met één oogopslag van de eigenlijke meeuwen te onderscheiden door hun donker vederkleed en hun eigenaardig gevormden snavel, die, evenals bij de roofvogels, met een washuid is overtrokken. Deze weeke snavelbedekking loopt vanaf den wortel bijna tot den haak toe. De neusgaten zijn opvallend dicht naar voren geplaatst.

De zwemvoeten zijn voorzien van sterk gekromde nagels.

In bouw en uiterlijk doen de Jagers veel denken aan roofvogels, ook in hun gedrag hebben ze er veel overeenkomst mede.

"Roofmeeuwen" zou dan ook m. i. een juiste benaming zijn.

Het woord Jager is ontleend aan de eigenschap dezer soort, om meeuwen en sterns zoolang na te jagen, totdat ze hun juist bemachtigde buit laten vallen, welke dan door den achtervolger in de vlucht wordt opgevangen en naar binnen geslokt.

Levende dieren zijn echter ook lang niet altijd veilig voor hun vraatzucht.

Allerlei zeevogels, zooals alken, koeten en papegaaiduikers zijn een welkome prooi, zelfs wordt beweerd, dat ze zich dikwijls niet ontzien grootere zoogdieren aan te vallen.

De Jagers zijn broedvogels van Noord-Europa. Hun „heimat" ligt op de Faroër- en Shetland-eilanden en vooral op IJsland.

Het geslacht telt zeven soorten, waarvan er vier op onze kusten worden aangetroffen, te weten:

De Grootte Jager (*Stercorarius skua*), de middelste, (*St. pomarinus*), de kleine, (*St. parasiticus*) en de kleinste, (*St. cephus*).

Verreweg de zeldzaamste is No. 1.

Ook de kleinste Jager behoort tot de heel toevallige verschijningen. De middelste en de kleine echter, worden, alhoewel in zeer kleinen getale, 's winters nogal eens bemachtigd.

Om bij een eventueele strandvondst de identiteit te kunnen vaststellen, laat ik hieronder een paar kenmerken der vier soorten volgen, welke Reichenow in zijn „Kennzeichen der Vögel Deutschlands“ ter duidelijke onderscheiding aangeeft:

Geslacht <i>Jagers.</i>	A. Pooten en Teenen <i>zwart.</i>	a. Vleugellengte (van schouder tot punt langste slagpen) grooter dan 35 c.M. Snavel langer dan 4 c.M.	I <i>Groote Jager.</i>
		b. Vleugellengte kleiner dan 34 c.M. Snavel korter dan 4 c.M.	II <i>Kleine Jager.</i>
	B. Pooten <i>grauw.</i> Teenen en zwem- vliezen (in ieder geval aan het einde) <i>zwart.</i>	a. Vleugellengte grooter dan 33 c.M. Snavel langer dan 3.5 c.M.	III <i>Middelste Jager.</i>
		b. Vleugellengte kleiner dan 33 c.M. Snavel korter dan 3.5 c.M.	IV <i>Kleinste Jager</i>

C. EYKMAN.

Dordrecht.

FESTUCA LIGUSTICA BERT.

Een grasje voor de adventieve flora.

IAREN geleden werd mij een grasje ter determinatie gezonden, dat bij Amsterdam aangevoerd was aangetroffen en met de Nederlandsche flora's niet kon worden tehuisgebracht. Van dit fraaie plantje wil ik hier iets vertellen, vooral ook omdat het behoort tot een geslacht dat biologisch in hooge mate interessant is. De naam te vinden van dit grasje lukte vrij gemakkelijk met een Zuid-Europeesche flora en 't bleek te zijn een *Festuca* uit de sectie *Vulpia*. Deze sectie onderscheidt zich onder meer, doordat de beide kelkkafjes zeer in lengte verschillen, ja bij sommige soorten is dat verschil zóó groot, dat 't op 't eerste gezicht lijkt alsof er slechts één kelkkafje is. Ons grasje bleek dan na uitvoerig onderzoek te zijn de *Vulpia ligustica* Link, een eenjarige soort van de kusten der Middellandsche Zee. Tot op heden is deze soort niet meer in ons land aangevoerd waargenomen. Gmelin heeft in 1806 het geslacht *Vulpia* gecreëerd, en benoemd naar een bekend Duitsch apotheker Vulpus, die zich zeer verdienstelijk heeft